

Антимикробна резистенција: приоритет на политичките агенди на меѓународните организации

Антимикробната резистенција (АМР) претставува еден од најголемите предизвици за глобалното здравје, развојот на општеството и безбедноста. Честите и животозагрозувачки инфекции, како пневмонија, гонореја, постоперативните инфекции, како и ХИВ/СИДА, туберкулоза и маларија, стануваат неизлечливи поради резистенцијата. Доколку не се реагира на време, се проценува дека АМР ќе има значителни социјални, здравствено - безбедносни и економски последици врз функционирањето на земјите. Денес, резистентните инфекции се одговорни за околу 50,000 смртни случаи во Европа и САД годишно, или околу 700,000 на светско ниво. Постојаниот пораст на АМР во иднина ќе резултира со уште поголем број на инфекции резистентни на антибиотици, кои ќе станат водечка причина за смрт до 2050 година, со околу 10 милиони смртни случаи на глобално ниво годишно. Покрај човечките жртви, АМР истовремено има и економски последици, и се проценува дека тие ќе достигнат сума од 100 трилиони долари годишно до 2050 година.

Високите стапки на АМР кои се веќе реалност во светот, настануваат во голема мера како резултат на преголемата или неправилна употреба на антибиотици и другите антимикробни агенси кај луѓето, животните и растенијата, како и од распространувањето на остатоците/резидуите од антибиотиците во почвата, растенијата и водата.

Истовремено, развојот на нови антимикробни лекови, особено антибиотици, е недоволен за да се заменат терапии, кои се неефикасни. Резистентните бактерии не познаваат национални граници, поради што проблемот со АМР не може да биде решен од само еден сектор или држава, туку следствено, решението треба да се бара на меѓународно ниво.

По тој повод, светските лидери во септември 2016 година се сретнаа во седиштето на Обединетите нации (ОН) во Њујорк со цел да се обврзат на заедничка борба против АМР. Ова е само четврти пат во историјата на ОН еден здравствен проблем да биде дискутиран на Генералното собрание на ОН. Претходно тоа беше случај со ХИВ/СИДА, хроничните незаразени заболувања и еболата. При тоа, основен принцип на заедничките активности во борбата против АМР е одржлив, меѓусекторски пристап базиран на концептот на Едно здравје (One Health), кој ги поврзува здравјето на луѓето и животните и земјоделието (производството на храна).

На овој состанок на највисоко ниво, земјите - членки на ОН ја потврдија својата посветеност да се изработат акциони планови за АМР, според примерот на Глобалниот акционен план на СЗО за АМР од 2015 година. (WHO Global Action Plan on Antimicrobial Resistance). Овие планови се неопходни за да се разбере вистинската димензија на проблемот и да се намали злоупотребата на антибиотици. На лидерите на земјите - членки на ОН им беше посочена потребата од системи за мониторинг на резистентните инфекции и потрошувачката на антибиотици во хуманата и ветеринарната медицина и земјоделието, како и потребата од зголемена меѓународна соработка и финансирање. Дискусијата беше фокусирана на потребата да се зајакне регулативата за употреба на антибиотици и да се подобри знаењето и свесноста за антибиотиците кај населението и здравствените работници. Исто така, спомената беше и неопходноста на иновативните пристапи во лекувањето со алтернативи за антибиотиците и примена на нови технологии за развој на дијагностички средства и вакцини. Од посебна важност е почитувањето на постоечките стратегии за превенција на инфекции кај луѓето и животните; имунизација, користење на чиста вода и санитарност, хигиена во болниците и на фармите и сл.

Предизвикот за пронаоѓање нови антибиотици беше разгледуван не само од научен, туку и од економски аспект со цел да се укаже на поврзаноста меѓу пазарни правила за профит и слабиот интерес за производство на нови антибиотици. При тоа се наметнува потребата од иновативни механизми за финансирање на истражувањата, кај кои ќе постои одвојување на цената на

новите производи од трошоците за истражување и нивната потрошувачка во здравствените системи. Тоа вклучува формирање нови јавни - приватни партнерства и меѓународни фондови за предвремено исплаќање на награди, премии и грантови за спроведување на истражувачки активности. Следствено, формирање на пристапни цени на антибиотиците се приоритет за непречен пристап до ефикасна терапија за сите земји.

Употребата на новите антибиотици кои ќе бидат ефикасни во борбата со резистентните бактерии веројатно ќе имаат и ограничена промоција и маркетинг, и ќе бидат издавани во строго контролирани услови според принципите на одржлив развој. Покрај индустријата, и владите и лекарите и фармацевтите ќе имаат обврска со координирани активности да допринесат за зачувување на ефикасноста на новите антибиотици за идните генерации.

Користена литература:

1. General Assembly of the United Nations. Press Release: High-level Meeting on Antimicrobial Resistance. 21 September 2016, the UN Headquarters, New York.
<http://www.un.org/pga/71/2016/09/21/press-release-hl-meeting-on-antimicrobial-resistance/>
2. WHA68.7 - Global Action Plan on Antimicrobial Resistance. WHA Resolution; Sixty-eighth World Health Assembly, 2015, Geneva.
<http://apps.who.int/medicinedocs/documents/s21889en/s21889en.pdf>
3. World Health Organization. Methodology for a global programme on surveillance of antimicrobial consumption. Geneva, 2016.
http://www.who.int/medicines/areas/rational_use/WHO_AMCsurveillance_1.0.pdf?ua=1
4. O'Neill J. Tackling drug-resistant infections globally: Final report and recommendations. The review on antimicrobial resistance. Government of the United Kingdom, 2016.
5. Goossens H. Antibiotic consumption and link to resistance. Clin Microbiol Infect 2009 ;15 Suppl 3:12-5.

Подготвила:

Верица Ивановска

Доктор по фармацевтски науки